

3. Coccetta, F. Multimodal Text Analysis and English Language Teaching. URL https://www.researchgate.net/publication/41845538_Multimodal_Text_Analysis_and_English_Language_Teaching (дата звернення 10.12.21)

4. Kress G. Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. – New York, 2010.

5. Mondada, L. Challenges of multimodality: Language and the body in social interaction [Text] / L. Mondala // Journal of sociolinguistics. – 2016. – N 20 (3). – Pp. 336–366. – doi: 10.1111/josl.1_12177.

6. Δημάση Μ. Πολυτροπικότητα και διδασκαλία ξένων γλωσσών, 2015. URL http://utopia.duth.gr/~mdimasi/index_htm_files/chapters/2015_%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%A5%CE%A4%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%94%CE%99%CE%94%CE%91%CE%A3%CE%9A%CE%91%CE%9B%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%A9%CE%9D%20%CE%9E%CE%93.pdf (дата звернення 8.10.21)

УДК 81'255.4'373(043)

Новицька О.А., к.філол.н., доцент кафедри грецької філології та перекладу

ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ВУЗЬКОГАЛУЗЕВИХ ТЕРМІНІВ

Стрімкий розвиток науки та техніки став причиною появи не тільки нових приладів та технічних пристроїв, спрямованих на покращення та полегшення життя та побуту людини, а й причиною розвитку економічних та торгових відносин, появою нових професій та перехід вже існуючих на новий рівень. Все це не могло не внести певні зміни й в одну з наймолодших наук, а саме в перекладознавство. Однією з основних функцій перекладу є комунікативно-інформативна функція, адже переклад завжди спрямований на забезпечення можливості спілкування та інформаційного обміну між людьми різної національної та мовної приналежності.

Особливе місце в перекладознавстві займає науково-технічний переклад, який, іншими словами, являє собою переклад термінів, які належать до певної сфери економічної діяльності людини. Розглянемо детальніше, що собою являє поняття «термін». В основі будь-якого терміна лежить дефініція, тобто чітке та стисле визначення певної реалії людської діяльності. Кожній галузі знань притаманна власна термінологічна система, власні терміни, які, в свою чергу, можуть бути вираженими словами, які використовуються одночасно в різних сферах людської діяльності. М. І. Мостовий визначає термін як слово або словосполучення із історично умотивованим чи умовно закріпленим значенням, що відбиває одне поняття у спеціалізованій галузі знання чи виробництва [3]. В. І. Карабан підкреслює, що наукові терміни є мовними знаками, які репрезентують поняття професійної галузі науки або техніки та становлять суттєву складову науково-технічних текстів [1]. Саме це визначення підкреслює специфічність терміну, яка полягає в тому, що терміни з'являються в ході виробничої або наукової діяльності та функціонують виключно серед людей, які володіють відповідними науковими та виробничими реаліями. Специфічність термінів проявляється й в їх однозначності, адже терміни не мають залежності від контексту або від певної ситуації – значення термінів, навіть якщо термінами виступають багатозначні слова, завжди чітко регламентується екстралінгвістичним макроконтекстом або лінгвістичним мікроконтекстом.

Виходячи з того, що об'єктом є науково-технічна термінологія, а предметом – морські терміни, доцільним буде навести класифікацію термінів морської тематики. Станом на сьогодні не існує чіткої класифікації терміносистеми морської справи, отже

ми пропонуємо власну класифікацію морських термінів: 1) технічні морські терміни, які служать для позначення певних частин судна, технічного обладнання та кораблебудування; 2) терміни на позначення морських та внутрішніх водних перевезень; 3) терміни, які використовуються в морському праві; 4) терміни, що використовуються у військово-морській галузі.

Усі терміни морської галузі за своєю будовою можна поділити спираючись на класифікацію А. Я. Коваленко, а саме на

- прості, які складаються з одного слова (*agent – πράκτορας* - агент);

- складні, які складаються з двох слів та пишуться разом чи через дефіс: *amidships-engines – μεσαίο-μηχανές* – мидель двигунів судна, *longshoreman – λιμενεργάτης* – докер; *cargo-and-passanger – φορτηγό-και-επιβάτη* - вантажно-пасажирський, *course-changing – γήπεδο-αλλαγή* – курс, що міняється. При перекладі терміну з англійської мови в новогрецькій мові зберігається форма складного терміну, а при перекладі українською використовується термін-словосполучення. Такий переклад є цілком виправданим, адже, незважаючи на те, що в українській мові існує такий спосіб словотворення як лексико-синтаксичний спосіб словотворення, за допомогою якого відбувається утворення нових слів у результаті стягнення в одне слово двох або більше, що виражають одне поняття, у випадку перекладу даного терміну варіант «мінливокурс» або «мінокурс» не будуть еквівалентними.

- терміни-словосполучення, які складаються з декількох компонентів (*antidumping duty – δασμός αντιτάμπιν* – антидемпінгове мито) Терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів: *loyalty contract – σύμβαση τακτικού πελάτη* - контракт лояльності; *container terminal – τερματικός σταθμός εμπορευματοκιβωτιών* – контейнерний термінал. Терміни-словосполучення поділяються на три типи. До першого типу належать терміни-словосполучення, компонентами яких є самостійні слова, які можуть вживатися окремо і які зберігають своє значення: *dock – λιμάνι* - док, *ship – πλοίο* - судно. До другого типу відносяться такі терміни-словосполучення, які мають один із компонентів виражений галузевим терміном, а другий – словом загальноживаної лексики. Компонентами такого типу можуть бути два іменники, або іменник і прикметник. Цей спосіб утворення науково-технічних термінів більш продуктивний, ніж перший, де два компоненти є самостійними термінами: *derrating certificate – πιστοποιητικό μωκτονίας* - дератизаційний сертифікат. Характерною властивістю термінів-словосполучень другого типу є те, що другий компонент, тобто іменник, може приймати на себе значення всього сполучення та представляти в контексті самостійний термін. До третього типу відносяться терміни-словосполучення, обидва компоненти яких являються собою слова загальноживаної лексики і тільки сполучення цих слів є терміном. Такий спосіб утворення науково-технічних термінів непродуктивний: *free port – ελεύθερο λιμάνι* – вільний порт.

Головною умовою вірного перекладу термінів морської галузі є володіння перекладачем термінологією морської справи рідною мовою. Найпоширенішим прийомом для перекладу термінів морської галузі є переклад за допомогою лексичного еквіваленту, який задовольнятиме вимогам, що пред'являються до термінів. У випадках, коли підібрати еквівалент терміну морської галузі є неможливим, доцільним буде застосовувати прийом транскрипції (або транслітерації); прийом описового перекладу або добір загальноживаного слова з близьким значенням.

А. Я. Коваленко звертає увагу на те, що усі терміни об'єднуються в термінологічні системи, які виражають поняття однієї галузі знань. Переклад термінології здійснюється різними прийомами, а саме за допомогою таких міжмовних трансформацій як: лексичні, лексико-семантичні та лексико-граматичні. А. Я.

Коваленко визначає два етапи у процесі перекладу терміну: перше – це з'ясування значення терміну у контексті, друге – це переклад значення рідною мовою [2].

Таким чином, переклад термінів морської галузі є доволі відповідальним завданням перекладача, який повинен не тільки обрати вірний перекладацький прийом, а й володіти певними професійними знаннями з галузі морської справи.

Література

- 1.Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2001. 303 с.
- 2.Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу : Навчальний посібник. 2001. 290 с.
- 3.Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. Підручник для студентів ін-тів і факультетів іноземної мови. Харків: «Основа», 1993. 255 с.

УДК 811.14`06`373.7

Олійник А.О., старший лаборант кафедри грецької філології та перекладу

СТРУКТУРНО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДВЕРБІАЛЬНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

Фразеологізми являють собою досить великий і базовий клас одиниць новогрецької мови, що мають свої відмінні риси і досить часто функціонують у мовах. В той же час, адвербіальні фразеологізми новогрецької мови залишаються маловивченими та потребують детальнішого дослідження.

Незважаючи на те, що сьогодні у різних мовах досить повно досліджено різні аспекти фразеології, у новогрецькій мові вона ще й досі залишається маловивченою галуззю мовознавства. Саме це вказує на необхідність досліджувати різні структурно-граматичні типи фразеологічних одиниць.

До адвербіальних належать фраземи кількісно- або якісно-обставинної семантики, які характеризуються повною відсутністю морфологічних парадигм і виконують у реченні функції обставин [1, с. 62]. За своєю структурно-граматичною організацією адвербіальні фраземи надзвичайно строкаті. Також не існує єдиного, загально визначеного погляду у мовознавців щодо обсягу і меж адвербіальної фраземики. М. Алефіренко зазначає, що належність тих чи інших стійких сполучень слів до адвербіальних фразем визначається не тільки і не стільки структурно-граматичною моделлю і не редукцією інших фразеологічних одиниць, скільки смисловою і граматичною ідіоматизацією, тобто граматичною транспозицією їх лексичних елементів, яка відбувається в наслідок взаємодії різних рівнів мовної системи, що обумовлює структурні типи, семантичні і граматичні єдності фразеологічних утворень [2, с. 71-72]. М. Алефіренко залежно від типу семантико-граматичної домінанти поділяє адвербіальні фраземи на якісно-означальні, кількісно-означальні, способу дії і обставинні. Однак більш вдалою класифікацією фразеологічних одиниць є класифікація а, який розподіляє адвербіальні ФО на два класи: якісні та обставинні [1, с. 124]. Якісні адвербіальні ФО – це такі фразеологічні одиниці, які означають ознаки процесу, характеризують його з якісного боку. Обставинні адвербіальні ФО – це такі фразеологічні одиниці, які позначають обставини, умови, у яких не відбувається дія, тобто щось зовнішнє щодо дії.

Якісні адвербіальні фразеологічні одиниці новогрецької мови поділяються на ФО способу дії та ФО міри і ступеня.

1. Адвербіальні ФО способу дії – це фразеологізми, які відповідають на питання